

pešeno podbrazdino, močenje veliko bolji, kakor za ilovnato in merzlo zemljo.

Lega zemlje, ali da je ravna ali da visi, ne dela pri močenju veliko razločka, ker nas umetnost močenja uči, da zamoremo vodo povsod enakomerno razpeljati. Lega zemlje pa nam veléva, da se morajo senožeti na več viž močiti in da po enim kopitu povsod ne gré. Nar prostejši močenje je navadno, da se voda po ravnim zemljišu spusti in da se po zatvornicah zadržuje in v grabne po senožeti napelje. Ker gré pa senožet navzdol, tam je naravnih in umetnih navzdolnih žlebov (natürliche oder künstliche Hang- oder Grabenbau) potreba; tudi se morajo zavolj travnikove lege včasih posebni kanali umetno napraviti, ki se delajo po potrebi ali iz zemlje, ali iz majhnih lesenih žlebov.

Drugo vprašanje: Kdaj naj se senožeti močijo in s kakošno vodo?

Natura sama moči senožeti z rôso, dežjem in snegam. Ali vsiga tega je včasih premalo, včasih preveč, ali ne o pravim času. Temu mora umen kmetovavec sam pomagati, da senožeti moči.

Samo po sebi se lahko razume, da ni treba senožet močiti, kadar po deževji voda čez nje stoji; tudi ne bo noben kmetovavec tako nespameten, da bi vodo napeljeval na travnik, kadar je tako mraz, da zmerzuje.

Če je bolj gorko in bolj vroče, tolikanj bolje stori močenje; posebno dobro po večletnih skušnjah je senožeti spomladi s snežnico močiti, ker je snežnica spomladi še zmiraj gorkejši kakor je zemlja takrat, in tedaj pripomore zemljo zgreti in ponočno zmerzlino odvracati.

Ni tedaj ravno na uri ležeče, kdaj in kako dolgo naj se senožeti močijo, ampak posebno na tem, da jih tako močimo, da nam voda to stori, kar od nje pričakujemo, da namreč prvič razstopi vse tiste reči, ki so v zemlji, in jih pripravne stori, da jih zamorejo travne koreninice poserkati; drugič, da gnoji senožet s tistim blatam, ki je včasih vodi primešano, in tretjič, da gorkota vode sgreje senožeti in jih varje zmerzline, kadar se pripravljajo zeleneti. Senó, kakor vsi zemeljni pridelki, obstoji skoraj na pol iz kislica in vodenca, tedaj iz ravno tistih pervin ali obstojnih delov, iz katerih voda obstoji. Iz tega samiga tedaj zamore že vsak človek lahko zapopasti, da je voda nar imenitniši in nar potrebniši živež vsaki travi in vsim rastlinam.

Če bi kmetovavci le to edino resnico porajtali, kakor zasluži porajtana biti, bi se gotovo vsi vzdignili, navadni nemarnosti, ki jim tolika dobička vsako leto vkrade, slovó dati, in povsod bi vidili na senožeti vode napeljevati, kar koli bi jim moč bilo.

(Dalje sledi.)

Gospodarske skušnje.

(Močirne senožeti, na katerih kislo seno raste, zboljšati) priporoča neki Belgišk kmetovavec pred vsim: naj se grabni vrežejo, po katerih preobilna močirnost odteka, senožet pa naj se pred zimo dobro prevleče in s cestnim blatam in apnam, skupej zmešanim, potrese. Ako to ni mogoče, in postane senožet že pred vsimi Sveti rudečo-rumenkaste barve in če se sploh le malo merve in otave nakosi na nji — svetje imenovani mož — senožet v njivo predelati in prvo leto jo s krompirjem, bôbam, ovsam ali pa z ogeršico obdelati.

(Od noviga podkovanja), ki ga, kakor so „Novice“ že omenile, Anglež Miles priporoča, smo zdaj zvedili, da v tem obstoji, da vsi žebli (2 do 5, po velikosti kopita in različnosti konjevig dela) se pribijejo le na vunanjo stran, razun eniga, ki se pribije na notranjo stran. To podkovanje, katero je Anglež Turner prvi priporočal, je Miles skozi 14 let na svojih konjih poskušal in bukve na svetlo dal, ki so po 7. angleški izdaji tudi v nemško prestavljene pod naslovom: „Der Huf des Pferdes und dessen fehlerfreie Erhaltung von Wiliam Miles Esq. Aus dem englischen von Guitard. Mit 12 Tafeln. 1852. Preis 2 fl. 15 kr. S tem podkovanjem se doseže, da se elastično kopito razširjati zamore, kadar konj na nogo stopi. — To bi bilo zares velike hvale vredno — če le en sam žebelj na notranji strani podkev terdno derži? Na Angleškem je to podkovanje že zelo navadno, tudi pri konjkih Hanoveranskih je že vpeljeno.

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Verné.

16. pismo.

Dragi prijatelj!

Od tod sim šel na Celjski grič Rima, kjer je blizu mestniga ozidja na iztočno-južni strani mesta mati vsih cerkvá — omnium Urbis & Orbis ecclesiarum mater & caput — namreč cerkev sv. Ivana Lateranskiga, papeževa stolna cerkev. Že Konstantin, prvi kersanski cesar, jo je bil v letu 324 na tistem mestu sozidal, kjer je prej poslopje nekiga Plaucia (Plautius Lateranus) stalo, o katerim Tacit piše, da je bil glav var tistih, ki so se bili zoper cesarja Nerona zarotili. — V letu 1308 je bila vsa pogorela, pa papeži, desiravno so v Avinionu stanovali, so jo bili v podobi greškiga križa spet sozidali, in malo po malim krasno okinčili. Inocenci X. pa, ki je vidil, da je po starosti že zelo poškodovana, jo je v letu 1650 predelati ukazal, in Klemen XII. ji je v letu 1734 sprednje lice napravil, kakor je zdaj viditi. Cerkev peterih predalov je silno velika in tako lepa, da Ti je moje peró ni popisati v stanu. Vse je polno mozajkastih, malanih, in iz marmorja iztesanih podob in mnogoverstne druge krasôte. Silno lepa je posebno Korsinova kapela. — Ene peterih vrat na sprednjim koncu cerkve so tudi zazidane, in jih le o svetim letu odzidajo in odprejo. Cerkvi je prizidano krasno poslopje z muzejem lepiga dela nekdanjih podobarjev. — Na severni strani pred cerkvijo je nekoliko v stran drugo poslopjice, kjer so svete stopnice (Scala santa). Stopnic je petero po 28 stopinj, pa le srednje so svete, ker je Jezus v Pilatovim poslopji v Jeruzalemu po njih šel. Po teh, ki so iz lepiga beliga marmorja, pa z lesenimi deskami pokrite, se ne smé drugač ko po kolenih iti; po stranskih pa se hodi kakor kdo hoče. — Na silno prostornim tergu stoji na zahodni ali večerni strani cerkve obelisk, ki je nekda v velicim okroglegi (Circus Maximus) stal, in pozneje tam čez tri sežnje globoko zasut ležal, dokler ga ni Sikst V. odkopati in spet postaviti ukazal. Brez podnožja je 145 pedí visok; škoda le, da je v dvéh krajih polomljen.

Potem sim šel spet na Kapitoljski grič. Pot iz mesta na verh je na severno-zahodni strani griča, in zelo napeta in sterma. Pod klancam stojita dva lepa leva, in verh klanca pred prostornim krasnim tergam, ki ga na severni, izhodni in južni strani tri krasne poslopja objemajo, — Kastor in Poluks. Sred terga stoji čudovito lepa podoba cesarja Mark-Aurelia iz pozla-